

CLIC – DIC. SEQÜÈNCIES DE LECTURA

Montse Homs

Fecha intervenció: viernes 21 de noviembre	Hora: 13.45 – 14.00	Sala Conferencias
--	---------------------	-------------------

Clic i Dic és un material didàctic, digital, presentat amb el programa PowerPoint per fer un entrenament lector a partir de petites seqüències. Està destinat a infants que estiguin fent l'aprenentatge de la lectoescriptura i té la finalitat d'ajudar els nens i nenes a automatitzar els processos lectors perquè compreguin millor el que llegeixen.

Un material amb aquest objectiu ha de complir uns requisits concrets que *Clic i Dic* ha tingut en compte:

- Parteix de la realitat social que hi ha a les escoles.
- Està adaptat al moment tecnològic que vivim.
- És visualment motivador i entenedor.
- Permet la interacció entre l'educador i l'alumne
- És sistemàtic i progressiu.
- S'adapta al nivell de l'alumne.
- Assegura la interiorització de continguts i mecanismes.
- És de fàcil utilització.
- Complementa altres mètodes de lectoescriptura.

Metodologia

L'Entrenament lector, abans dit mecànica de la lectura, aplicat de forma seqüenciada des dels inicis de l'aprenentatge de la lectoescriptura pot ser un mètode de complement útil per als alumnes que mostren problemes en aquest aprenentatge. En aquestes últimes dècades ha estat un recurs utilitzat, però posat en dubte pels mestres que l'han jutjat com a contraposat amb els mètodes significatius, vistos com a més propis de l'escola activa. Tampoc hi havia els recursos digitals que tenim avui en dia i que permeten plantejar nous reptes en l'aprenentatge de la lectura.

El nom de *Clic i Dic* s'adapta al funcionament dels exercicis, ja que cada clic és una seqüència que els alumnes han de dir. El treball és del tot oral i el docent és qui el dirigeix. A diferència de com s'ha pogut treballar fins ara l'entrenament lector (amb recursos manuals), el recurs digital ofereix una possibilitat infinita de fer animacions d'imatges, de grafies, de paraules, de frases, etc. per adaptar-se a la velocitat, ritme, progrés, etc. de cada alumne de manera seqüenciada i personalitzada. D'aquesta manera alguns alumnes es podran estalviar llacunes en l'aprenentatge de la lectura.

Aquest material es pot aplicar paral·lelament a altres mètodes de lectura, tant fonogràfics com analítics, i només té la pretensió de complementar el treball que fan molt acuradament els docents que es dediquen a aquest camp.

Per construir *Clic i Dic* s'ha partit d'unes seqüències hipotètiques posades en pràctica amb alumnes que estan aprenent a llegir, alguns de parla materna no-catalana i d'altres catalana. Un cop analitzades les respostes dels alumnes davant aquestes seqüències, s'han revisat i completat per tal d'obtenir-ne un resultat òptim. Per tant, qui marca el format i el contingut d'aquest material són els alumnes.

Per fer el material s'ha utilitzat una eina digital que substitueix el paper o la pissarra: el programa *PowerPoint*, emprat per fer presentacions diverses. Aquest programa ha permès fer seqüències més petites, més elaborades i posar-hi forma, moviment i color. La web <http://www.xtec.cat/~mhoms/> és el mitjà utilitzat per distribuir gratuïtament el material a les escoles.

A diferència d'altres TIC, aquest material no pren protagonisme al mestre. La guia didàctica explica de forma planera, precisa i breu el coneixement teòric que ha generat la recerca perquè els mestres ho puguin valorar i decidir si volen o no, utilitzar el material.

Resultats

Clic i Dic Ha demostrat ser útil tant amb alumnes nouvinguts que estan aprenen a parlar al mateix temps que estan aprenen a llegir, com amb infants que necessiten fer un entrenament lector més estructurat i sistemàtic.

Ha estat molt motivador pels alumnes, perquè és un material digital i especialment atractiu i, al ser tan seqüenciat, els infants s'adonen constantment del que aprenen.

Els alumnes, els quals s'ha aplicat el *Clic i Dic* han fet modificar el disseny, l'estructura de les sèries, el lèxic, etc. per anar-se adaptant a unes necessitats reals. Aquests resultats estan especificats i justificats detalladament a la guia didàctica.

Conclusions

Aquest treball de recerca és el fruit d'anys d'experiències docents individuals i col·lectives per trobar mètodes motivadors i eficaços en l'ensenyament de la lectura a parvulari i cycle inicial, sempre amb l'objectiu de reduir el nombre d'alumnes que avança de curs en curs arrossegant problemes en la lectura.

Una recerca exigeix una reflexió constant tant del tema en sí com dels àmbits que s'hi aproximen. Algunes reflexions generals que s'han mantingut i assegurat a partir de llegir llibres, articles i notícies, parlar amb els docents, copsar sensacions, etc. han estat les següents:

La seqüenciació, entesa com a visualització científica, de la mecànica de la lectura és innovadora en el camp educatiu, però no en d'altres, com és el cas de la medicina, la física, l'enginyeria, el cinema, etc.... En aquests camps les tècniques de seqüenciament són la base de la construcció. Per posar uns exemples, per aconseguir qualsevol moviment d'una pel·lícula de "Les tres bessones" cal fer seqüències de 18 dibuixos per segon o, en la meteorologia, es creen imatges a partir de les dades obtingudes per centenars de satèl·lits (és el que s'anomena visualització científica).

Les seqüències formen part del desenvolupament de l'ésser humà (des dels gens fins a l'evolució de l'espècie) i són inherents a gairebé tots els aprenentatges que fa l'ésser humà, etc. Per tant, elaborar un material didàctic a partir de seqüències no és un fet artificial sinó que és natural. Cada seqüència apresada dona seguretat per passar a la posterior i a més permet establir models reconeixibles en d'altres situacions. Això fa que millori la memòria, l'atenció, l'estat d'ànim, l'automatització... davant un aprenentatge i, com a última fita permet assolir-lo. Les seqüències aplicades a la mecànica de la lectura poden ajudar a controlar l'aprenentatge de la lectura en tots els seus aspectes: fonogràfics, ortogràfics, comprensius, etc.

Espero que aquest material ajudi els mestres, especialment en un moment com l'actual, en què els reptes educatius semblen inabastables.

Per a més informació: <http://www.xtec.cat/~mhoms/>